

OBSAH

	Strana
Ú v o d	3
Postavení církevních dějin v dějinách světových	3
Postavení církevních dějin v soustavě teologických disciplín	8
Rozdělení církevních dějin	10
Zákony církevních dějin jakožto vědy historické	13
Zákony církevních dějin jakožto vědy teologické	17
Doba první: C Í R K E V N Í S T A R O V Ě K	19
Období první: CÍRKEV V POHANSKÉ ŘÍŠI ŘÍMSKÉ	23
Část první: C Í R K E V P R V O T N Í	23
Kapitola první: ŽIDOKŘESŤANSTVÍ	24
Kapitola druhá: POHANOKŘESŤANSTVÍ	27
Působení sv. Pavla mezi pohany	27
Šíření křesťanství mimo vlastní misijní území sv. Pavla	31
Kapitola třetí: DOVRŠENÍ VÝVOJE PRVOTNÍHO KŘESŤANSTVÍ EVANGELIEM JANOVÝM A POLOŽENÍ ZÁKLADŮ KATOLICISMU	34
Kapitola čtvrtá: DOBA APOŠTOLSKÝCH OTCŮ	37
Církevní Otcové	37
Otcové apoštolští	39
Náboženský svět poapoštolské doby v zrcadle jejího písemnictví	41
Část druhá: C Í R K E V V D O B Ě M U Č E D N Í K Ů	44
Kapitola první: ŠÍŘENÍ KŘESŤANSTVÍ V 2. A 3. STOLETÍ A JEHO PŘEKÁŽKY	45
Šíření křesťanství v 2. a 3. století	45
Příčiny pronásledování křesťanů	47
První stadium pronásledování. Procesy s jednotlivými křesťany	49
Druhé stadium pronásledování. Hromadné procesy	51
Pohled nazpět	56
Boj proti křesťanství zbraněmi duchovními	58
Kapitola druhá: PŘEMOŽENÍ VNITŘNÍCH KRIZÍ	59
Gnosticismus	59
Montanismus	68
Kapitola třetí: VNITŘNÍ VÝSTAVBA KATOLICKÉ CÍRKVE	71
Katolické církevní zřízení	71
Církevní věda	75
Raně křesťanská apologetika 2. století	75
Řečtí teologové 3. století	80

	Strana
Západní teologové 3. století	84
Počátky katolické tvorby dogmatické	89
Katolická bohoslužba	91
Úsilí o osobní náboženskomravní posvěcení v křesťanských obcích	93
Křesťanská charita	102
Počátky katolického života řeholního	104
Základy nového, křesťanského kulturního života	105
Závěr: OSVOBOZENÍ CÍRKVE KONSTANTINEM VELIKÝM	108
Edikt milánský	108
Konstantin Veliký	108
Období druhé: CÍRKEV V "KŘESŤANSKÉ" ŘÍŠI ŘÍMSKÉ	111
Část první: V R C H O L N Ě V Z E P Ě T Í C Í R K V E V Ý C H O D N Í	113
Kapitola první: RYCHLÉ POKŘESŤANĚNÍ ŘECKÉ JAZYKOVÉ A KULTURNÍ OBLASTI	113
Kapitola druhá: CÍRKEVNÍ POMĚRY ÚSTAVNÍ	115
Kapitola třetí: POSLEDNÍ BOJ O KŘESŤANSKOU IDEU BOHA A USTÁLENÍ DOGMATU TRINITÁŘSKÉHO	116
Kapitola čtvrtá: ROZVINUTÍ DOGMATU CHRISTOLOGICKÉHO. POČÁTEK ODPADU NA VÝCHODĚ	123
Kapitola pátá: CÍRKEVNÍ VĚDA	128
Kapitola šestá: PRAKTICKO-NÁBOŽENSKÉ OBORY CÍRKEVNÍHO ŽIVOTA	138
Katechumenát, křest a biřmování	138
Bohoslužba	139
Umění ve službě kultu	141
Církevní zbožnost a její hlavní projevy	144
Kázeň postní a kázeň kajícícká	145
Nábožensko-mravní stav kléru a lidu	146
Kapitola sedmá: POKŘESŤANĚNÍ SOCIÁLNÍHO ŽIVOTA. POMĚR CÍRKVE A STÁTU	147
Kapitola osmá: ŘECKÉ MNIŠŤTVO A JEHO SVÉRÁZ	148
Vznik řeckého mnišstva	149
Šíření řeckých klášterů	149
Svérázné znaky řeckého mnišstva	150
Část druhá: D O B A R O Z K V Ě T U C Í R K V E Z Á P A D N Í	152
Kapitola první: PATRIARCHÁT A PRIMÁT CÍRKVE ŘÍMSKÉ	152

	Strana
Kapitola druhá: ZÁKLADY DOGMATU SÓTERIOLOGICKÉHO	154
Donatismus	154
Pelagianismus	158
Kapitola třetí: CÍRKEVNÍ VĚDA	160
Kapitola čtvrtá: SVATÝ AUGUSTIN; JEHO VÝZNAM PRO ŽIVOT CÍRKVE A PRO DĚJINY DOGMAT	166
Kapitola pátá: VNITŘNÍ CÍRKEVNÍ ŽIVOT	172
Církevní instituce	172
Projevy zbožnosti	175
Poměry nábožensko-mravní	176
Kapitola šestá: POČÁTKY LATINSKÉHO MNIŠSTVA	176
Část třetí: P Ů S O B E N Í C Í R K V E M E Z I Ř E C K Ý M A L A T I N S K Ý M O B Y V A T E L S T V E M Ř Í Š E Ř Í M S K É N A S K L O N K U K Ř E S Ť A N S K É H O S T A R O V Ě K U	178
Kapitola první: VÝVOJ CÍRKVE ŘECKÉ OD KONCILU CHALKEDONSKÉHO DO POČÁTKU STŘEDOVĚKU	178
Dobudování dogmatu christologického	178
Islám	182
Poměry ústavní	184
Církevní věda	185
Poměry vnitřní	188
Byzantské mnišstvo	190
Kapitola druhá: VÝVOJ CÍRKVE LATINSKÉ OD R. 430 DO POČÁTKU STŘEDOVĚKU	191
Teologické a disciplinární spory	191
a) Semipelagianismus	191
b) Spor o tři kapitoly	193
Papežství od Lva Velikého k Řehoři Velikému	194
Poslední latinští teologové, kazatelé a básníci	197
Vnitřní církevní poměry	202
Svatý Benedikt, otec západního mnišstva	205

O B S A H

Doba druhá: CÍRKEVNÍ STŘEDOVĚK	
CÍRKEV UČITELKOU A VYCHOVATELKOU GERMÁNŮ, ROMÁNŮ A SLOVANŮ	3
ÚVOD	5
Období první: ZÁKLADY STŘEDOVĚKU	8
Kapitola první: ARIÁNSKÉ KMĚNY GERMÁNSKÉ A KATOLICKÁ CÍRKEV	10
Postupné vyrovnávání mezi germánským arianismem a římským katolicismem	10
Vnitřní slabost germánského arianismu	13
Katolicismus v říši visigotské	15
Kapitola druhá: OBRÁCENÍ FRANKŮ A NÁBOŽENSKOCÍRKEVNÍ POMĚRY V JEJICH ŘÍŠI	16
Pokřesťanění Franků a jeho důsledky	16
Náboženskocírkevní poměry v říši franské v 6. století	17
Kapitola třetí: KŘESŤANSTVÍ U KELTŮ A ANGLOSASŮ NA OSTROVECH BRITSKÝCH	22
Pokřesťanění Keltů a misijní činnost keltských misionářů na evropské pevnině	22
Pokřesťanění Anglosasů	27
Kapitola čtvrtá: ANGLOSASKÁ MISIE V NĚMECKU. SV. BONIFÁC	30
Počátky misijní činnosti anglosaských mnichů	30
Sv. Wynfrith - Bonifác	31
Období druhé: RANÝ STŘEDOVĚK	34
Kapitola první: CÍRKEV V OBDOBÍ KAROLINSKÉM	34
Papežství a jeho vztah k říši franské	34
Uvolnění svazků církve východní s Římem	42
Činnost misijní	49
a) Misie církve latinské	49
b) Misie církve řecké	51
Výstavba vnějšího i vnitřního církevního života	61
a) Diecézní správa	62
b) Církevní majetek a obsazování vyšších církevních úřadů	64
c) Svátosti a bohoslužba	67
d) Svátky a posty. Úcta svatých a jejich ostatků, poutí	70
e) Život mnišstva a kléru	72
f) Zbožnost a mravní život lidu	73
g) Církevní vzdělanost a věda	76
h) Teologické kontroverze	81
Kapitola druhá: CÍRKEV V 10. STOLETÍ A V PRVNÍ POLOVINĚ	
11. STOLETÍ (900-1046)	84
Papežství pod vládou laiků až do korunovace Oty I.	84
Reformní hnutí v kláštorech	87
Panovnický rod saský a sálský a papežství	93
Činnost misijní	98
Církevní vzdělanost	108

Kapitola třetí: CÍRKEV V OBDOBÍ GREGORIÁNSKÉ REFORMY	110
Reformní snahy papežů německých a lotrinsko-tuscijských	110
Řehoř VII. (1073-1085) a jeho nástupci do skončení boje o investituru	115
Poměry ve světském kléru	125
Reforma řádu benediktinského a nové řehole na podkladě eremitském; cisterciáci a premonstráti	129
Období třetí: VRCHOLNÝ STŘEDOVĚK	135
Oddíl první: OD PRVNÍHO SNĚMU LATERÁNSKÉHO DO NASTOUPENÍ INNOCENCE III. ..	135
Kapitola první: SVĚT DVANÁCTÉHO STOLETÍ	135
Feudální svět a vyšší klérus	135
Města a městský klérus	137
Poddaný lid a venkovský klérus	138
Církev a Židé	139
Kapitola druhá: PAPEŽOVÉ 12. STOLETÍ	142
Papežové v období sv. Bernarda	142
Papežství a Hohenstaufové od smrti Eugena III. do nastoupení Innocence III.	144
Kapitola třetí: KŘÍŽOVÉ Hnutí 12. STOLETÍ	148
Církevní řády rytířské	148
Křížové výpravy 12. století	150
Kapitola čtvrtá: CÍRKEVNÍ VĚDA A UMĚNÍ	152
Vznik scholastiky a její vývoj v 12. století	152
Mystika	155
Kanonické právo	157
Románské umění	158
Oddíl druhý: OD NASTOUPENÍ INNOCENCE III. DO SMRTI BONIFÁCE VIII.	162
Kapitola první: KŘÍŽOVÉ Hnutí STOLETÍ 13. A JEHO ZÁVĚR	162
Křížové výpravy 13. století	162
Podstata křížáckého hnutí a jeho výsledky	164
Působení rytířských řádů mimo hranice Palestiny	165
Kapitola druhá: PAPEŽOVÉ 13. STOLETÍ	167
Innocenc III. (1198-1216)	167
Příklon k Francii	170
Bonifác VIII.	172
Kapitola třetí: POMĚRY ÚSTAVNÍ. HEREZE. INKVIZICE	176
Poměry ústavní	176
Lidová heretická hnutí	180
Boj proti herezi. Inkvizice	185
Kapitola čtvrtá: ŘÁDY ŽEBRAVÉ A JINÉ ŘEHOLNÍ ÚTVARY 13. STOLETÍ	189
Řády žebravé	189
Menší charitativní společnosti a jiná zbožná sdružení	199

Kapitola pátá: CÍRKEVNÍ KULT, DISCIPLÍNA A ŽIVOT NÁBOŽENSKOMRAVNÍ	200
Svátosti	200
Bohoslužba	202
Církevní kázeň	203
Projevy zbožnosti	206
Náboženskomravní stav světského kléru	206
Náboženskomravní stav lidu	207
Kapitola šestá: CÍRKEVNÍ VĚDA A UMĚNÍ	210
Předpoklady úspěšného vývoje teologické vědy	210
Hlavní literární formy vrcholné scholastiky	215
Hlavní představitelé vrcholné scholastiky	217
Mystika	222
Gotické umění	223
Básnictví	227
Období čtvrté: POZDNÍ STŘEDOVĚK.	
ROZKLAD STŘEDOVĚKÉHO UNIVERZALISMU A PŘEDZVĚSTI NOVÉ DOBY...	229
Kapitola první: AVIGNONSKÉ PAPEŽSTVÍ A VELKÉ ZÁPADNÍ SCHIZMA	230
Přenesení papežské rezidence do Avignonu	230
Velké západní schizma 1378-1417	237
Období konciliarismu po sněmu kostnickém	242
Kapitola druhá: POMĚRY VNITŘNÍ	245
Správa diecéze, klérus vyšší i nižší	246
Duchovní správa a lidová zbožnost	247
Sklon k mystice v pozdněstředověké zbožnosti	251
Život řeholní	252
Hereze	254
Školství a věda	256
Umění	258
Církevní a náboženské poměry v českých zemích ve 14. století	260
Církevní a náboženské poměry v českých zemích v době husitské	267
Kapitola třetí: HUMANISMUS A RENESANCE	277
Renesanční humanismus	278
Renesanční umění	281
Papežové doby renesanční	283
Církevní poměry v českých zemích v prvním století po válkách husitských	296
OBSAH	299

O B S A H

Doba třetí: CÍRKEVNÍ NOVOVĚK	
CÍRKEV V BOJI S AUTONOMNÍ KULTUROU	302
Základní faktory nové doby	303
Nová doba - odpoutání od církve a rozbití dosavadní duchovní jednoty	305
Úkoly církve v nové době	307
Dějiště novověkých církevních dějin	308
Přehled hlavních výkonů církve v nové době	309
Rozdělení	312
Období první: REFORMACE, KATOLICKÁ REFORMA A PROTIREFORMACE	313
Kapitola první: REFORMACE	313
Reformace v Německu	313
Reformace ve Švýcarsku	321
Odtržení Anglie od Říma za Jidřicha VIII.	323
Skandinávie a státy baltské	325
Reformace v zemích českých	326
Reformace na evropském východě a jihu	327
Příčiny rychlého šíření reformace	330
Kapitola druhá: RESTAURACE	332
Rozmach Španělska a jeho zásluhy o církev	332
Obnova na stolci papežském. Koncil tridentský	335
Nové řeholní útvary	341
Velcí papežové doby potridentské	346
Církevní věda	350
Umění	354
Kapitola třetí: BAROKNÍ DOBA V EVROPĚ	356
Protireformace v německé jazykové oblasti	356
Náboženská obnova v zemích koruny České	359
České povstání a válka třicetiletá	363
Katolická církev v Anglii, Skotsku a Irsku	366
Odpad Nizozemí. Protireformace ve východní Evropě	368
Náboženské války ve Francii	371
Celkový pohled na náboženskou a politickou mapu Evropy po třicetileté válce	373
"Le grand siècle" Francie; jeho světla a stíny po stránce nábožensko-církevní	375
Země německé a Itálie v době barokní	379
Náboženský život v českých zemích po třicetileté válce	381
Papežové doby barokní (1605-1740)	386

Kapitola čtvrtá: SVĚTOVÉ MISIE	389
Politické ovládnutí Ameriky a její osídlení	390
Církev ve španělské Americe	394
Církev v Brazílii	401
Severní Amerika	403
Asie a Afrika	405
Čeští misionáři v zámoří	409
Pohled nazpět	410
Období druhé: OD OSVÍCENSTVÍ K DOBĚ PŘÍTOMNÉ	411
Kapitola první: CÍRKEV V DOBĚ OSVÍCENSKÉ	411
Osvícenský názor světový a jeho důsledky	411
Zeslabení mocenských pozic církve	416
Gallikánské tendence v katolickém Německu a v Itálii	418
Josefinismus	420
Poměry vnitřní	425
Francouzská revoluce a její důsledky	428
Kapitola druhá: DEVATENÁCTÉ STOLETÍ	433
Církevní poměry na evropském západě a východě a v severní a jižní Americe	434
Církevní politika v Itálii a konec církevního státu	439
Církevní poměry v Německu	441
Církevní poměry v Rakousku	444
Velcí papežové 19. století	447
Duchovní správa v 19. století	451
Řeholní život v 19. století	454
Život víry a vědy. Vzdělávací a výchovná činnost církve	456
Kapitola třetí: DVACÁTÉ STOLETÍ	461
Církevněpolitické události v jednotlivých zemích	461
Církev a státní totalismus	465
Papežové od r. 1914	470
Poměry vnitřní	479
Kapitola čtvrtá: MISIE V NOVÉ DOBĚ	485
Celková situace	485
Rozvoj misijní činnosti v jednotlivých zemích	487
VÝBĚR LITERATURY	494
OBSAH	498